

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

DRUGO ODJELJENJE

PREDMET ŠARANOVIĆ protiv CRNE GORE

(Predstavka br. 31775/16)

PRESUDA

STRAZBUR

5. mart 2019. godine

Ova presuda će postati pravosnažna pod okolnostima predviđenim članom 44 stav 2 Konvencije. Može biti predmet redakcijske izmjene.

U predmetu Šaranović protiv Crne Gore,

Evropski sud za ljudska prava (Drugo odjeljenje), na zasjedanju Vijeća u sastavu:

Robert Spano, *predsjednik*,
Paul Lemmens,
İşıl Karakaş,
Valeriu Griţco,
Stéphanie Mourou-Vikström,
Ivana Jelić,
Arnfinn Bårdsen, *sudije*,

i Hasan Bakirci, *zamjenik Registrara odjeljenja*,

Nakon vijećanja na sjednici zatvorenoj za javnost održanoj 5. februara 2019. godine,

donosi sledeću presudu, koja je usvojena tog dana:

POSTUPAK

1. Predmet je pokrenut predstavkom (br. 31775/16) koju je Sudu protiv Crne Gore, na osnovu člana 34 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: "Konvencija") podnio državljanin Crne Gore, g-din Slobodan Šaranović (u daljem tekstu: "podnosilac predstavke"), 2. juna 2016. godine.

2. Podnosioca predstavke je zastupao g-din G. Rodić, advokat iz Podgorice. Vladu Crne Gore (u daljem tekstu: "Vlada") je zastupala njihova zastupnica, g-đa V. Pavličić.

3. Podnosilac predstavke je naveo, konkretno, da je njegov pritvor od 15. novembra do 15. decembra 2014. godine bio nezakonit, da je njegov pritvor mogao trajati najduže šest mjeseci bez optužnice i da relevantna rješenja o produženju pritvora i odluka Ustavnog suda nijesu bili dovoljno obrazloženi. Nakon smrti podnosioca predstavke 11. marta 2017. godine, njegova supruga je izrazila želju da nastavi sa predstavkom pred Sudom (vidjeti stavove 56-59).

4. Dana 17. januara 2018. godine obavještenje o žalbama koje se odnose na zakonitost i dužinu trajanja pritvora podnosioca predstavke, i na navodni nedostatak obrazloženja rješenja o pritvoru i odluke Ustavnog suda je proslijeđeno Vladi; ostatak predstavke je proglašen neprihvatljivim na osnovu Pravila 54 stav 3 Poslovnika Suda.

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI PREDMETA

5. Podnosilac predstavke je rođen 1938. godine i živio je u Budvi.

A. Osnovne informacije

6. Dana 8. oktobra 2009. godine brat podnosioca predstavke je ubijen u Beogradu, Srbija. Ubrzo nakon toga, podnosilac predstavke je javno ponudio nagradu za bilo koju relevantnu informaciju.

7. Dana 29. aprila 2013. godine X je ubijen iz zasjede u Beogradu sa 15 hitaca. Brat lica X je 2010. godine od strane Tužilaštva za organizovani kriminal Srbije označen kao vođa kriminalne organizacije odgovorne za, *inter alia*, ubistvo premijera Srbije 2003. godine.

8. Dana 18. jula 2013. godine Tužilaštvo za organizovani kriminal Srbije je otvorilo istragu u odnosu na podnosioca predstavke i još nekoliko lica u vezi sa ubistvom X. Naredba o sprovođenju istrage je ukazivala da je podnosilac predstavke organizovao ubistvo X jer je smatrao da je brat lica X odgovoran za smrt njegovog brata. Nepoznatog datuma između 18. i 26. jula 2013. godine podnosilac predstavke je uhapšen u Crnoj Gori.

9. Dana 26. jula 2013. godine Ministarstvo pravde Srbije je zatražilo izručenje podnosioca predstavke Srbiji zbog sumnje da je počinio teško ubistvo. Dana 29. januara 2014. godine Viši sud u Podgorici je odbio zahtjev, a tu odluku je potvrdio Apelacioni sud. Nepoznatog datuma u februaru 2014. godine podnosilac predstavke je pušten iz pritvora. Dana 4. aprila 2014. godine Vrhovno državno tužilaštvo Crne Gore je odobrilo krivično gonjenje podnosioca predstavke u Crnoj Gori.

B. Pritvor podnosioca predstavke

10. Dana 8. aprila 2014. godine podnosilac predstavke je uhapšen u Crnoj Gori. Odluka se zasnivala na procjeni da je mogao da utiče na svjedoke i da bi njegovo puštanje na slobodu moglo ozbiljno da poremeti javni red i mir. Takođe je uzeta u obzir ozbiljnost djela za koje je osumnjičen i ozbiljnost zapriječene kazne.

11. Dana 9. aprila 2014. godine Više državno tužilaštvo je donijelo naredbu o sprovođenju istrage u odnosu na podnosioca predstavke zbog osnovane sumnje da je počinio teško ubistvo putem podstrekavanja.

12. Dana 10. aprila 2014. godine podnosioca predstavke je saslušao istražni sudija Višeg suda u Podgorici. On je izjavio, *inter alia*, da nije imao bilo kakvog razloga niti bilo kakvu mogućnost da utiče na ostale osumnjičene s obzirom da su se oni nalazili u pritvoru pod posebnim

režimom u Beogradu. Takođe je izjavio da je bio u ekstradicionom pritvoru sedam mjeseci i da javnost nije bila uznemirena nakon njegovog puštanja na slobodu. Takođe je izjavio da nije pobjegao, niti je imao razloga da to učini, i da njegova supruga i maloljetno dijete žive takođe u Crnoj Gori. Ponudio je da preda svoj pasoš i da plati jemstvo kao zamjenu za pritvor.

13. Istog dana istražni sudija je odredio pritvor podnosiocu predstavke računajući od 8. aprila 2014. godine, u trajanju od najduže mjesec dana, zbog osnovane sumnje da je počinio teško ubistvo putem podstrekavanja, za koje je predviđena zatvorska kazna od deset godina ili više. Pritvor je određen na osnovu člana 175 stav 1 tačke (2) i (4) Zakonika o krivičnom postupku (u daljem tekstu: "ZKP"; vidjeti donji stav 44). U rješenju je navedeno da podnosilac predstavke može da utiče na svjedoke. Takođe je uzet u obzir način na koji je krivično djelo počinjeno, da je motiv bila osveta i da bi puštanje na slobodu podnosioca predstavke moglo da izazove revolt stanovništva i da predstavlja prijetnju javnom redu i miru. U smislu svega gore navedenog smatrano je neprihvatljivim da podnosilac predstavke ostane na slobodi tokom postupka.

14. Dana 15. i 24. aprila 2014. godine Viši sud, na zasijedanju vijeća od troje sudija, odbio je žalbe na rješenje o pritvoru koje su uložili podnosilac predstavke i njegovi zastupnici. Sud se pozvao na iste razloge i utvrdio da nije bilo povrede člana 5 Konvencije.

15. Pritvor podnosioca predstavke je dalje produžen 7. maja, 6. juna, 7. jula, 4. avgusta i 5. septembra 2014. godine, svaki put na po mjesec dana, na osnovu člana 175 stav 1 tačke (2) i (4) ZKP-a. Obrazloženje je bilo isto kao ranije: postojala je osnovana sumnja da je podnosilac predstavke počinio navedeno krivično djelo; ukoliko bude pušten na slobodu može uticati na svjedoke, s obzirom da je istraga bila u toku i da je trebalo da bude saslušano još nekoliko svjedoka; zakonska kazna za navedeno krivično djelo je deset godina zatvora ili više, koje djelo je naročito teško zbog motiva – osveta – i njegovih posljedica – smrt X; i da su postojale izuzetne okolnosti koje su ukazivale da bi njegovo puštanje na slobodu predstavljalo značajnu prijetnju za javni red i mir s obzirom da su mediji opširno izvještavali o smrti X.

16. Odlukom od 20. juna 2014. godine Apelacioni sud je potvrdio rješenja od 7. maja i 6. juna 2014. godine. Sud je takođe ispitivao zdravstveno stanje i porodičnu situaciju podnosioca predstavke i smatrao da oni nijesu od uticaja. Na rješenja od 7. jula, 4. avgusta i 5. septembra 2014. godine nije bila dozvoljena žalba.

17. Dana 7. oktobra 2014. godine, Viši državni tužilac je podigao optužnicu protiv podnosioca predstavke zbog teškog ubistva putem podstrekavanja i zbog kriminalnog udruživanja. Istog dana, Viši sud je produžio pritvor "do dalje odluke suda". Dana 16. oktobra 2014. godine Apelacioni sud je ukinuo rješenje Višeg suda.

18. Dana 17. oktobra 2014. godine Viši sud je produžio pritvor podnosiocu predstavke “do dalje odluke suda” na osnovu člana 175 stav 1 tačka (4) ZKP-a. Pozvao se na iste razloge kao i ranije i dodao da, ukoliko bude pušten na slobodu, podnosilac predstavke može da pobjegne. Smatrao je da je pritvor proporcionalan težini predmetnog krivičnog djela, uzimajući u obzir “sve okolnosti predmeta”, i da se svrha pritvora iz člana 175 stav 1 tačka (4) ne može postići drugim, manje restriktivnim mjerama.

19. Dana 22. oktobra 2014. godine Viši sud je vratio optužnicu tražeći dopunu istrage u odnosu na krivično djelo kriminalno udruživanje.

20. Dana 31. oktobra 2014. godine Apelacioni sud je odbio žalbe koje su uložili podnosilac predstavke i njegovi zastupnici na rješenje o produženju pritvora od 17. oktobra 2014. godine. Smatrao je da je obrazloženje Višeg suda jasno i detaljno, uz izuzetak nalaženja da podnosilac predstavke može da pobjegne, što je bila očigledna omaška, ali je smatrao da to nije od značaja za zakonitost njegovog daljeg pritvora. Takođe je utvrdio da ono što je bilo relevantno za zakonitost daljeg pritvora podnosioca predstavke jeste da optužnica mora biti podignuta u roku od šest mjeseci, što je ispunjeno s obzirom da je istraga započela 9. aprila 2014. godine, a optužnica je podignuta 7. oktobra 2014. godine. Nije bilo od značaja to što je optužnica vraćena, ili što je podignuta za dva krivična djela dok je pritvor podnosioca predstavke produžavan u odnosu na samo jedno od ta dva. Sud je “takođe razmatrao ... lične i porodične okolnosti [podnosioca predstavke] ... i ... ostale navode, ali je našao ... da nijesu od uticaja”.

21. Dana 13. novembra 2014. godine, Više državno tužilaštvo je donijelo naredbu o dopuni istrage, konkretno u odnosu na kriminalno udruživanje.

22. Dana 15. decembra 2014. godine podnosilac predstavke se obratio zatvorskoj upravi i tražio puštanje na slobodu. On je tvrdio da njegov pritvor nije bio ispitivan nakon isteka perioda od 30 dana, te da je shodno tome bio nezakonit od 15. novembra 2014. godine. Pozvao se na član 179 stav 2 ZKP-a (vidjeti donji stav 47).

23. Istog dana, 15. decembra 2014. godine, Viši sud je produžio njegov pritvor “do donošenja dalje odluke suda” na osnovu člana 175 stav 1 tačka (4) ZKP-a. U rješenju je navedeno da istraga još uvijek nije okončana, a s obzirom da se podnosilac predstavke nalazi u pritvoru, sud je, po službenoj dužnosti, na osnovu člana 179 stav 2 ZKP-a ispitao njegov dalji pritvor. Navodeći iste razloge kao i ranije, a naročito da bi puštanje na slobodu podnosioca predstavke predstavljalo ozbiljnu prijetnju za javni red i mir, sud je smatrao da postoje dovoljni razlozi koji opravdavaju produženje pritvora. Sud je takođe smatrao da se pritvor ne može zamijeniti nekom drugom, manje restriktivnom mjerom.

24. U periodu između 19. i 22. decembra 2014. godine, podnosilac predstavke je uložio žalbu na ovo rješenje. Tvrdio je, konkretno, da sud nije ispitao u roku od 30 dana da li su i dalje postojali razlozi za njegov pritvor, i

kada je to uradio, samo je kopirao ranije obrazloženje bez stvarnog ispitivanja šta bi tačno poremetilo javni red i mir, s obzirom na to da se ništa nije dogodilo kada je pušten na slobodu nakon sedmomjesečnog ekstradicionog pritvora. Tvrdio je da je ovo bilo u suprotnosti i sa nacionalnim zakonodavstvom i sa članom 5 Konvencije.

25. Dana 25. decembra 2014. godine Apelacioni sud je odbio žalbe. Utvrdio je da je na osnovu člana 179 stav 2 ZKP-a sud imao obavezu da ispita da li razlozi za pritvor i dalje postoje i da donese novo rješenje kojim se produžava ili ukida pritvor svakih 30 dana prije nego što je optužnica stupila na snagu, i svakih dva mjeseca nakon što je optužnica stupila na snagu. Ipak, propust suda da to uradi u predviđenom roku ni u kom slučaju ne znači da je pritvor prekinut. Takođe je utvrdio da je pritvor podnosioca predstavke bio zakonit, jer je optužnica podignuta u roku od šest mjeseci. Nije bilo relevantno da je vraćena i zahtijevana dalja istraga.

26. Nepoznatog datuma, očigledno između 25. decembra 2014. godine i 8. januara 2015. godine, podnosilac predstavke je uložio ustavnu žalbu. Pozvao se na članove 29 i 30 Ustava, član 177 ZKP-a (vidjeti donje stavove 38-39 i 46) i članove 5, 6 i 13 Konvencije. Tvrdio je, *inter alia*:: (a) da su sudovi propustili da ispitaju njegov pritvor i donesu relevantno rješenje u roku od 30 dana; (b) da je njegov pritvor već trajao duže od osam mjeseci a da optužnica nije stupila na snagu iako je zakonsko ograničenje šest mjeseci; (c) da su rješenja o produženju njegovog pritvora bila nedovoljno obrazložena, da su obrazloženja bila identična, samo kopirana sa jednog rješenja na drugo, a razlozi sadržani u prvom rješenju o pritvoru više ne mogu biti dovoljni. Konkretno, sud nije uzeo u obzir ukupnu dužinu trajanja njegovog pritvora ili njegove lične okolnosti – da je imao 77 godina u tom trenutku, da je imao maloljetnu ćerku, da je imao ozbiljne zdravstvene probleme, da nikada ranije nije bio osuđivan i da je bio ugledni građanin. Takođe, u rješenjima nije bilo navedeno koliko će pritvor trajati, što ih čini proizvoljnim a njegovo lišavanje slobode nezakonitim. Podnosilac predstavke se pozvao, *inter alia*, na presude *Letellier protiv Francuske*, 26. jun 1991. godine, Serija A br. 207; *Clooth protiv Belgije*, 12. decembar 1991. godine, Serija A no. 225; i *Jablonski protiv Poljske*, br. 33492/96, 21. decembar 2000. godine.

27. Dana 29. maja 2015. godine Ustavni sud je odbio ustavnu žalbu podnosioca predstavke, koja odluka mu je uručena 9. januara 2016. godine. Ovaj sud je smatrao da su neutemeljeni navodi podnosioca predstavke koji se odnose na to da njegov pritvor nije bio ispitivan u zakonski predviđenom roku i da optužnica nije stupila na pravnu snagu. Priznao je da je razumna sumnja *conditio sine qua non*, ali da nakon nekog vremena više nije dovoljna. Ipak, utvrdio je da su Viši sud i Apelacioni sud ispitivali postojanje razumne sumnje, procjenjivali postojeće dokaze i druge okolnosti koje opravdavaju produženje pritvora, upućujući koji dokazi su uzeti u obzir i dajući jasno i precizno objašnjenje za njihovo prihvatanje. Stoga, osporena

rješenja su obrazložena, kod njih nije bilo proizvoljnosti, pa stoga nije bilo ni povrede člana 5.

C. Ostale relevantne činjenice

28. Pritvor podnosioca predstavke je dalje produžavan 15. januara, 30. januara, 2. marta, 2. aprila, 4. maja, 4. juna, 6. jula, 6. avgusta, 10. septembra, 9. oktobra, 9. novembra i 9. decembra 2015. godine, 11. januara, 11. februara, 11. marta, 11. aprila, 11. maja, 13. juna, 15. jula, 25. jula, 1. septembra, 4. oktobra i 4. novembra 2016. godine. Rješenja od 11. marta, 11. aprila i 15. jula nijesu uključena u spise predmeta. Svim ostalim rješenjima pritvor je produžavan "do dalje odluke suda" i dati su isti razlozi za pritvor kao ranije. Sva ova rješenja je potvrdio Apelacioni sud. Ovaj sud je eksplicitno utvrdio da jednom kada se podigne optužnica a zatim vrati, pritvor se produžava ili ukida na osnovu člana 179 stav 2 ZKP-a.

29. Dana 29. januara 2015. godine Viši državni tužilac je podigao optužnicu protiv podnosioca predstavke zbog teškog ubistva putem podstrekavanja i zbog kriminalnog udruživanja. Dana 13. februara 2015. godine Viši sud je vratio optužnicu, tražeći dopunu istrage.

30. Između 26. februara 2015. godine i 23. septembra 2016. godine podnosilac predstavke je hospitalizovan u Cetinju. Hospitalizovan je ponovo 28. novembra 2016. godine. U spisima predmeta se ne nalaze informacije o tome kada je otpušten iz bolnice.

31. Između 17. aprila 2015. godine i 10. avgusta 2016. godine, rok za završetak istrage je produžavan 17 puta, svaki put na po mjesec dana, na osnovu zahtjeva Višeg državnog tužioca.

32. Dana 8. juna 2016. godine protiv podnosioca predstavke i još nekoliko lica u Srbiji je podignuta optužnica zbog kriminalnog udruživanja. Dana 15. jula 2016. godine optužnicu je potvrdio Viši sud u Beogradu.

33. Dana 22. jula 2016. godine Viši državni tužilac u Podgorici je podigao treću optužnicu protiv podnosioca predstavke zbog teškog ubistva putem podstrekavanja i zbog kriminalnog udruživanja. Dana 19. oktobra 2016. godine optužnica je vraćena radi dopune istrage.

34. Dana 25. jula 2016. godine podnosilac predstavke je uložio ustavnu žalbu na rješenje Višeg suda o produženju pritvora od 11. maja 2016. godine, i odluku Apelacionog suda od 30. maja 2016. godine kojom se ovo rješenje potvrđuje. Pozvao se, *inter alia*, na članove 5, 6 i 13 Konvencije. Tvrdio je da je Sud utvrdio povredu člana 5 u predmetu koji je istovjetan sa njegovim i pozvao se na presudu *Mugoša protiv Crne Gore*, br. 76522/12, 21. jun 2016. godine. Žalio se ponovo na nezakoniti pritvor konkretno između 15. novembra i 15 decembra 2014. godine, i na svih 25 rješenja o produženju pritvora jer nijesu bila dovoljno obrazložena, a obrazloženja su kopirana sa jednog rješenja na drugo. Izgleda da je postupak odlučivanja po ustavnoj žalbi još uvijek u toku.

35. Dana 9. decembra 2016. godine pritvor podnosioca predstavke je ukinut i on je pušten na slobodu. Viši sud je našao da više ne postoje razlozi za njegovo zadržavanje u pritvoru. Taj sud je uzeo u obzir dotadašnje trajanje pritvora, činjenicu da je optužnica vraćena treći put i da nije bilo sigurno kada će, i da li će uopšte stupiti na snagu, i našao da podnosilac predstavke ne treba da snosi posljedice toga. Takođe je uzeo u obzir da pritvor može trajati najduže tri godine, kao i član 6 Konvencije. Ovo rješenje je potvrdio Apelacioni sud 14. decembra 2016. godine.

36. Dana 11. marta 2017. godine podnosilac predstavke je ubijen ispred njegove kuće sa najmanje 15 hitaca ispaljenih iz vozila u pokretu.

37. Dana 13. aprila 2017. godine Viši sud je obustavio postupak zbog smrti podnosioca predstavke. Optužnica protiv podnosioca predstavke u Crnoj Gori nikada nije stupila na snagu.

II. RELEVANTNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

A. Ustav Crne Gore iz 2007. godine (objavljen u “Sl. listu CG”, br. 01/07)

38. U članu 29 su navedeni detalji koji se odnose na pravo na slobodu. Predviđeno je da je lišavanje slobode dopušteno samo iz razloga i u skladu sa postupkom koji je predviđen zakonom. Nezakonito lišavanje slobode je kažnjivo.

39. Član 30 sadrži detalje u vezi sa pritvorom. Konkretno, u stavu 4 je predviđeno da trajanje pritvora mora biti svedeno na najkraće moguće vrijeme.

40. Članom 32 je predviđeno pravo na pravično suđenje.

41. Ustav je stupio na snagu 22. oktobra 2007. godine.

B. Zakonik o krivičnom postupku iz 2009. godine (Objavljen u “Sl. listu CG”, br. 057/09, 049/10, 047/14, 002/15, 035/15, 058/15 i 028/18)

42. Članom 15 je predviđena, *inter alia*, obaveza sudova da sprovedu postupak bez odlaganja, i da svedu trajanje pritvora na minimum.

43. Članom 174 stav 2 je predviđena obaveza svih organa uključenih u krivični postupak da postupaju sa naročitom hitnošću ukoliko se optuženi nalazi u pritvoru.

44. Članom 175 stav 1 je predviđeno da se pritvor može odrediti ukoliko postoji osnovana sumnja da je optuženi počinio krivično djelo:

“... ”

(2) ako postoje okolnosti koje ukazuju da će ... ometati postupak uticanjem na svjedoke, saučesnike ili prikrivače...;

[...]

(4) za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od deset godina ili teža kazna i koje je posebno teško zbog načina izvršenja ili posljedica, i ako postoje posebne okolnosti koje ukazuju da bi osoba ozbiljno prijetila održavanju javnog reda i mira.”

Od 16. januara 2015. godine dio člana 175 stav 1 tačka (4) je prestao da bude na snazi, naročito dio “i ako postoje posebne okolnosti koje ukazuju da bi osoba ozbiljno prijetila održavanju javnog reda i mira.” Od 14. avgusta 2015. godine relevantni dio navedenog člana predviđa pritvor kada je neophodan za neometano sprovođenje postupka i ako je krivično djelo posebno teško zbog načina izvršenja ili posljedica, i za koje lice može biti osuđeno na 10 godina ili više.

45. Članom 176 stav 2 je predviđeno da rješenje o pritvoru mora sadržati, *inter alia*, period trajanja pritvora.

46. Član 177 određuje detalje koji se odnose na pritvor tokom istrage. Predviđeno je da okrivljeni može biti pritvoren najduže jedan mjesec na osnovu odluke istražnog sudije. Nakon isteka tog roka okrivljeni se može zadržati u pritvoru samo na osnovu rješenja o produženju pritvora. Na predlog državnog tužioca sud može produžiti pritvor još dva mjeseca. Ako se postupak vodi za krivično djelo za koje je propisana kazna zatvora preko pet godina, vijeće Vrhovnog suda može, na obrazloženi predlog državnog tužioca, iz važnih razloga, produžiti pritvor najduže za još tri mjeseca. Ako se do isteka ovih rokova ne podigne optužnica, okrivljeni će se pustiti na slobodu.

47. Članom 179 su predviđeni detalji koji se odnose na pritvor nakon podizanja optužnice. Stavom 1 ovog člana je predviđeno, *inter alia*, da pritvor može trajati najduže tri godine od podizanja optužnice do donošenja prvostepene presude. Članom 179 stav 2 je predviđeno da je vijeće dužno, po predlogu stranaka ili po službenoj dužnosti, da ispita da li još postoje razlozi za pritvor i da donese rješenje o produženju ili ukidanju pritvora po isteku svakih trideset dana do stupanja optužnice na pravnu snagu, a svaka dva mjeseca nakon stupanja optužnice na pravnu snagu.

48. Članovima 290 i 291 je predviđeno da će državni tužilac podići optužnicu u roku od 15 dana nakon okončanja istrage, i da kada se okonča istraga, postupak može da se sprovodi samo na osnovu optužnice.

49. Članom 292 stav 2 je predviđeno da se optužnicom može predložiti produženje pritvora, ali da tužilac mora učiniti izvjesnim da se drugim mjerama ne može postići cilj zbog kojeg se predlaže produženje pritvora.

50. Članom 293 stav 6 je omogućeno da sud vrati optužnicu zbog, *inter alia*, dopune istrage. Tužilac ima dva mjeseca da je sprovede. Na zahtjev tužioca i iz opravdanih razloga ovaj vremenski rok može biti produžen.

51. Ovaj Zakonik je stupio na snagu 1. septembra 2011. godine i dopunjen je, *inter alia*, u januaru i avgustu 2015. godine (vidjeti gornji stav 44).

C. Praksa Ustavnog suda

52. Dana 20. juna 2011. godine Ustavni sud je prihvatio ustavnu žalbu koju su podnijeli R.K. i D.M. (Už-III br. 348/11). Utvrdio je, *inter alia*, da Viši sud nije produžio njihov pritvor u zakonskom roku i da Apelacioni sud nije odlučio u zakonskom roku o njihovoj žalbi na rješenje o produženju pritvora, i da neusaglašenost sa nacionalnim zakonodavstvom vodi do povrede člana 5 Konvencije. Pri tom, sud se pozvao na presudu *Van der Leer protiv Holandije* (21. februar 1990. godine, stav 22, Serija A br. 170-A). Ova odluka je objavljena u "Sl. listu CG", br. 30/11 od 22. juna 2011. godine.

53. Dana 20. aprila 2012. godine Ustavni sud je odbio ustavnu žalbu N.M. (Už-III br. 152/12). Smatrao je da sudovi imaju obavezu da svaka dva mjeseca ispituju da li postoje razlozi za produženje pritvora i, zavisno od okolnosti, da ga produže ili ukinu. Nije bila obaveza suda da navede koliko dugo će pritvor trajati, s obzirom na obavezu da kontrolišu trajanje pritvora svaka dva mjeseca. Ipak, ovi zakonski rokovi nijesu bili obavezujući i činjenica da je rješenje donijeto nakon dva mjeseca i četiri dana ne može biti odlučujuća da se donese zaključak da je povrijeđeno pravo na slobodu žalioaca.

D. Relevantni pravni stav Vrhovnog suda

54. Dana 24. juna 2013. godine Vrhovni sud je zauzeo pravni stav da nakon što optužnica bude vraćena i tražena dopuna istrage, dalji pritvor treba odrediti na osnovu člana 179 ZKP-a.

55. Dana 17. januara 2017. godine Vrhovni sud je zauzeo pravni stav da nacionalni sudovi moraju da se dosljedno pridržavaju rokova za kontrolu pritvora iz člana 179 stav 2 ZKP-a i da prekoračenje navedenih rokova ima za posljedicu povredu prava na slobodu i bezbjednost ličnosti.

PRAVO

I. SMRT PODNOSIOCA PREDSTAVKE

56. Dana 11. marta 2017. godine, podnosilac predstavke je ubijen. Dana 30. marta 2017. godine supruga podnosioca predstavke je obavijestila Sud da želi da nastavi sa postupkom koji je pokrenuo njen pokojni suprug.

57. Vlada nije imala komentare u ovom smislu.

58. Sud je napravio razliku između predstavki gdje je direktna žrtva preminula prije podnošenja predstavke Sudu i onih gdje je on ili ona preminuo nakon što je predstavka podnijeta, kao što je slučaj u konkretnoj

predstavci, koju je podnijela sama žrtva. U ovim predmetima Sud je prihvatio da bliski rođaci, članovi uže porodice ili nasljednici mogu u suštini nastaviti sa predstavkom, pod pretpostavkom da imaju dovoljno pravnog interesa u predmetu (vidjeti *Provenzano protiv Italije*, br. 55080/13, stav 96, 25. oktobar 2018. godine, i izvori tamo citirani). Nije samo materijalni interes taj koji nasljednici preminulog podnosioca predstavke mogu imati u svojoj namjeri da nastave sa predstavkom. Slučajevi o ljudskim pravima pred Sudom uopšteno takođe imaju i moralnu dimenziju, i lica bliska podnosiocu predstavke mogu na osnovu toga imati pravni interes da obezbijede da pravda bude zadovoljena, čak i nakon smrti podnosioca predstavke (vidjeti *Malhous protiv Republike Češke* (odl.) [VV], br. 33071/96, ECHR 2000-XII). Stoga, u predmetima gdje je direktna žrtva preminula nakon podnošenja predstavke, odlučujući faktor nije da li su predmetna prava prenosiva na nasljednike koji žele da nastave sa predstavkom, već da li osoba koja želi da nastavi sa postupkom može imati pravni interes da traži da Sud odluči u predmetu na osnovu želje podnosioca predstavke da koristi pojedinačno i lično pravo da podnese predstavku Sudu (vidjeti *Ergezen protiv Turske*, br. 73359/10, stavovi 27 i 29, 8. april 2014. godine).

59. Na osnovu toga, Sud je prihvatio da g-đa Šaranović, kao supruga podnosioca predstavke, ima pravni interes da nastavi postupak u njegovo ime (vidjeti *Vaščenkovs protiv Letonije*, br. 30795/12, stav 29, 15. decembar 2016. godine, i izvori tamo citirani). Na osnovu toga, Sud smatra da ona ima osnova da nastavi sa postupkom pred Sudom u ime podnosioca predstavke. Ipak, tekst presude će se odnositi na pokojnog g-dina Šaranovića kao “podnosioca predstavke”.

II. NAVODNA POVREDA ČLANOVA 5 I 6 KONVENCIJE

60. Podnosilac predstavke se žalio na osnovu člana 5 Konvencije. Tvrdio je, konkretno, da: (a) je njegov pritvor od 15. novembra do 15. decembra 2014. godine bio nezakonit jer nije bilo rješenja o pritvoru za taj period zbog propusta domaćih sudova da ispituju njegov pritvor u roku od 30 dana; u svakom slučaju, pritvor je mogao trajati najduže šest mjeseci bez optužnice, ali je u njegovom slučaju trajao više od dvije godine a da optužnica nije stupila na snagu; (b) su rješenja kojima je produžavan pritvor koji je trajao duže od dvije godine, bila nedovoljno obrazložena. Posebno, sudovi su propustili da zaista ispituju da li su postojali razlozi za njegov pritvor, već su kopirali obrazloženje sa jednog rješenja na drugo.

61. Podnosilac predstavke se takođe žalio na osnovu člana 6 Konvencije da odluka Ustavnog suda od 29. maja 2015. godine nije sadržala obrazloženje u vezi sa njegovim žalbama, pa da na osnovu toga nije imao na raspolaganju djelotvorni pravni lijek.

62. Vlada je osporila ove navode.

63. U relevantnom dijelu članova 5 i 6 Konvencije na koje se pozvao podnosilac predstavke, navedeno je kako slijedi:

Član 5

“1. Svako ima pravo na slobodu i sigurnost ličnosti. Niko ne smije biti lišen slobode izuzev u niže navedenim slučajevima i u skladu sa zakonom propisanim postupkom:

...

(c) zakonitog hapšenja ili lišenja slobode radi privođenja nadležnoj sudskoj vlasti, kada postoji opravdana sumnja da je ta osoba izvršila krivično djelo ili kada postoje valjani razlozi da se osoba spriječi da izvrši krivično djelo ili da, nakon krivičnog djela pobjegne;

...

3. Svako ko je uhapšen ili lišen slobode prema odredbama stava 1(c) ovog člana mora odmah biti izveden pred sudiju ili drugo službeno lice zakonom ovlašteno da vrši sudsku vlast i mora imati pravo na suđenje u razumnom roku ili puštanje na slobodu do suđenja. Puštanje na slobodu može se usloviti garancijama o pojavljivanju na suđenju.”

Član 6

“1. Prilikom utvrđivanja ... osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom [...]”.

1. Član 5 stav 1 (c) Konvencije

a. Podnesci stranaka

i. Vlada

64. Vlada je tvrdila da postoji jasna razlika između toga da li je optužnica podnijeta sudu i da li je stupila na snagu. Režim pritvora je definisan time da li je optužnica podnijeta sudu. Jedino ograničenje koje zakonodavstvo predviđa jeste da pritvor može trajati najduže tri godine od podizanja optužnice do donošenja prvostepene presude. Jednom kada se optužnica vrati radi dopune istrage, o daljem pritvoru se odlučuje na osnovu člana 179 ZKP-a (vidjeti gornji stav 54), odnosno pritvor mora biti ispitivan svakih trideset dana prije nego što optužnica stupi na snagu, a svaka dva mjeseca nakon što stupi na snagu. Vlada je tvrdila da sudovi nijesu bili u obavezi da navedu koliko će dugo pritvor trajati, s obzirom na njihovu obavezu periodičnog ispitivanja da li razlozi za pritvor još uvijek postoje. Ipak, ovi vremenski rokovi nijesu bili prekluzivni. Ovi rokovi su samo bili ograničenja u okviru kojih postojeća rješenja moraju svaki put da budu ispitivana, a rješenje o produženju pritvora ne predstavlja novo rješenje o pritvoru svaki put kada prethodno istekne. Stoga, ne može se smatrati da je pritvor istekao ili da je bio nezakonit ukoliko ispitivanje nije obavljeno u zakonom predviđenom roku. Vlada “nije osporavala činjenicu da za

određeni vremenski period nije [bilo] pisanog obavještenja o rješenju o produženju pritvora domaće suda”.

ii. *Podnosilac predstavke*

65. Podnosilac predstavke je tvrdio da su sudovi bili obavezni da ispitaju njegov pritvor svakih trideset dana s obzirom da optužnica nije stupila na snagu, tj. najkasnije do 15. novembra 2014. godine. Vremenski rokovi u okviru kojih su sudovi bili obavezni da ispitaju pritvor su bili prekluzivni a ne indikativni. Tvrdnja Vlade da rješenje o produženju pritvora ne predstavlja novo rješenje je apsurdna. U članu 179 stav 2 je navedeno da sud ima obavezu da donese rješenje o produženju ili ukidanju pritvora. Ovo nužno podrazumijeva da svako takvo rješenje predstavlja novu odluku o pritvoru. Sa svakim novim rješenjem sud iznova ispituje da li i dalje postoje razlozi za pritvor i mora da utvrdi razloge za njegovo produženje. Na osnovu toga, njegov pritvor je prestao da bude zakonit na dan kada je trebalo da bude ispitan, i svaki dalji pritvor se mora proglasiti nezakonitim. Stoga, on je proveo 30 dana u pritvoru bez bilo kakvog rješenja u tom smislu, u suprotnosti sa članom 5 stav 1 Konvencije. Pozvao se na presudu *Mugoša protiv Crne Gore*, br. 76522/12, 21. jun 2016. godine.

66. Podnosilac predstavke je dalje tvrdio da u fazi istrage pritvor može trajati šest mjeseci, nakon čega se postupak nastavlja na osnovu optužnice. Ukoliko je optužnica vraćena tužilac ima dva mjeseca da sprovede dopunu istrage. Ovi vremenski rokovi nijesu prekluzivni i mogu biti produženi zbog izuzetnih razloga. Ipak, sigurno je da je namjera zakonodavca bila da spriječi tužioce da odugovlače postupak sprovođenjem beskrajne istrage.

67. U njegovom slučaju, tužilac je podigao optužnicu jedan dan prije isteka šesto-mjesečnog perioda, pa je na osnovu toga formalno postupio u skladu sa zakonskim rokom. Ipak, optužnica je prvenstveno podignuta sa ciljem da se on zadrži u pritvoru. Konkretno, optužnica je vraćana tri puta, ni jednom nije stupila na snagu, a vremenski rok za dopunu istrage je produžavan šesnaest puta, čime je dodatna istraga trajala dvije godine i dva mjeseca. Od kad je podignuta prva optužnica donijeto je više od dvadeset rješenja o produženju njegovog pritvora.

b. Relevantni principi

68. Relevantni principi u ovom smislu su dati u presudi *Mooren protiv Njemačke* [VV], br. 11364/03, stav 72, 9. jul 2009. godine. Konkretno, izrazi „zakonito” i „u skladu sa zakonom propisanim postupkom” upotrijebljeni u članu 5 stav 1 Konvencije u biti upućuju natrag na domaće pravo te navode na obavezu postupanja u skladu s njegovim materijalnim i procesnim pravilima. Iako je prvenstveno na domaćim organima, posebno sudovima, da tumače i primjenjuju domaće pravo, drugačije je u odnosu na predmete gdje na osnovu člana 5 stav 1 nepoštovanje domaće prava povlači za sobom povredu Konvencije. U takvim slučajevima, Sud može i

treba da koristi određeno ovlašćenje da ispita da li je domaće pravo sprovedeno (vidjeti, među ostalim izvorima, *Benham protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 10. jun 1996. godine, stav 41, *Izveštaji o presudama i odlukama 1996-III*; *Douiyeb protiv Holandije* [VV], br. 31464/96, stavovi 44-45, 4. avgust 1999. godine i *Mooren*, gore citirana, stav 73).

69. Ipak, “zakonitost” pritvora na osnovu domaćeg zakona jeste primarni, ali ne uvijek i odlučujući element. Sud mora dodatno biti zadovoljen da je pritvor tokom razmatranog perioda bio u skladu sa članom 5 stav 1, a to je da se spriječi da lica budu lišena slobode na proizvoljnoj osnovi. Sud, štaviše, mora utvrditi da li je sam domaći zakon u skladu sa Konvencijom, uključujući opšte principe tamo izražene ili implicirane (vidjeti, na primjer, *X protiv Finske*, br. 34806/04, stav 148, ECHR 2012 (izvodi); *Bik protiv Rusije*, br. 26321/03, stav 30, 22. april 2010. godine; i *Winterwerp protiv Holandije*, 24. oktobar 1979. godine, stav 45, Serija A br. 33).

c. Ocjena Suda

i) Zakonitost pritvora između 15. novembra i 15. decembra 2014. godine

α) Prihvatljivost

70. Sud primjećuje da ova žalba nije očigledno neosnovana u smislu člana 35 stav 3 (a) Konvencije. Dalje primjećuje da nije neprihvatljiva po bilo kom drugom osnovu. Stoga mora biti proglašena prihvatljivom.

β) Osnovanost

71. Sud primjećuje na početku da je pritvor podnosioca predstavke odredio istražni sudija 10. aprila 2014. godine, i da je nakon toga produžavan od strane relevantnih sudova 7. maja, 6. juna, 7. jula, 4. avgusta, 5. septembra, svaki put na po mjesec dana, a zatim 7. oktobra, 17. oktobra i 15. decembra 2014, svaki put do dalje odluke suda. Dok se u prvom rješenju o određivanju pritvora mora navesti dužina trajanja (vidjeti gornji stav 45), svako naredno rješenje o produženju pritvora, očigledno ne mora da precizira bilo što u tom smislu, kao što je to objasnio Ustavni sud (vidjeti gornji stav 53, takođe presudu *Mugoša*, gore citirana, stav 52). Zaista, u rješenjima od 7. oktobra, 17. oktobra i 15. decembra 2014. godine, kao i narednim, navedeno je samo da će pritvor podnosioca predstavke trajati do dalje odluke suda (vidjeti gornje stavove 17-18, 23 i 28).

72. Dalje se primjećuje da je zakonodavstvo, sa svoje strane, izričito predvidjelo obavezu sudova da ispituju da li razlozi za pritvor postoje ili ne, svakih trideset dana sve dok optužnica ne stupi na snagu, i svaka dva mjeseca nakon što optužnica stupi na snagu. U zavisnosti od toga da li razlozi za pritvor postoje ili ne, sudovi će produžiti ili ukinuti pritvor. Strane su saglasne da optužnica protiv podnosioca predstavke nikada nije stupila na

pravnu snagu, što čini primjenjivim zakonski rok od trideset dana. Takođe je jasno da je vremenski rok prekoračen u slučaju podnosioca predstavke, što Vlada nije osporavala (vidjeti gornji stav 64 *in fine*).

73. Ipak, Vlada je tvrdila da ovi vremenski rokovi nijesu prekluzivni. Prilikom odlučivanja o ustavnoj žalbi podnosioca predstavke, Ustavni sud je, sa svoje strane, smatrao neosnovanim sve navode koji se odnose na to da ispitivanje pritvora nije bilo sprovedeno regularno. Dok je prvobitno na domaćim organima, naročito sudovima, da tumače i primjenjuju domaće pravo (vidjeti *Benham*, gore citirana, stav 41) Sud primjećuje da je 2011. godine Ustavni sud, u sličnoj situaciji, utvrdio da neusaglašenost sa domaćim zakonodavstvom i sa tamo propisanim zakonskim rokovima, dovodi do povrede člana 5 Konvencije (vidjeti gornji stav 52). Konačno, u svom pravnom stavu koji je zauzeo u januaru 2017. godine, Vrhovni sud je utvrdio da domaći sudovi moraju da se striktno pridržavaju rokova za ispitivanje pritvora kako je predviđeno u članu 179 stav 2 ZKP-a, i da propust da se to uradi predstavlja povredu prava na slobodu i sigurnost.

74. Sud smatra da je postupanje u zakonskim rokovima za preispitivanje osnovanosti pritvora od najvećeg značaja, naročito kada domaći sudovi nijesu bili u obavezi da navedu tačno trajanje pritvora (vidjeti gornji stav 71).

75. Takođe ponavlja da kada je u pitanju lišavanje slobode, naročito je značajno da se ispune opšti principi pravne sigurnosti. Stoga je suštinsko da uslovi za lišavanje slobode na osnovu domaćeg zakona budu jasno definisani i da zakon sam po sebi bude predvidljiv u svojoj primjeni, tako da ispuni standard "zakonitosti" utvrđen Konvencijom, kojim standardom je propisano da svi zakoni budu dovoljno precizni da omoguće licu - ukoliko je potrebno uz odgovarajući savjet - da predvidi, u mjeri koja je razumna u datim okolnostima, posljedice koje konkretna radnja može proizvesti (vidjeti *Steel i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 23. septembar 1998. godine, stav 54, *Izveštaj o presudama i odlukama 1998-VII*).

76. Sud smatra da je, u konkretnom predmetu, relevantno zakonodavstvo dovoljno jasno formulisano. Ipak, nedostatak preciznosti u rješenjima o pritvoru kada je u pitanju trajanje produženja pritvora, i nedostatak dosljednosti u tom periodu, prije nego što je Vrhovni sud zauzeo pravni stav 2017. godine o tome da li su zakonski rokovi za preispitivanje osnovanosti pritvora bili obavezujući ili ne, činili su ih nepredvidljivim u njihovoj primjeni (vidjeti *Mugoša*, gore citirana, stav 56).

77. U smislu gore navedenog, Sud smatra da je pritvor podnosioca predstavke bio zakonit 15. novembra 2014. godine, što je bio posljednji dan tridesetodnevnog perioda, ali da nije bilo zakonskog osnova za pritvor od 16. novembra do 15. decembra 2014. godine. Stoga, pritvor podnosioca predstavke od 16. novembra do 15. decembra 2014. godine nije bio "zakonit" u smislu člana 5 stav 1 Konvencije (vidjeti *Mugoša*, gore citirana, stav 57). Shodno tome, bilo je povrede te odredbe u tom smislu.

ii) Zakonitost pritvora nakon šestomjesečnog roka

78. Podnosilac predstavke se takođe žalio da je njegov pritvor u fazi istrage mogao trajati najduže šest mjeseci ako optužnica nije stupila na pravnu snagu, pri čemu je u njegovom slučaju trajao duže od dvije godine.

79. Sud primjećuje da je relevantnim domaćim zakonodavstvom predviđeno da optužnica treba da bude podignuta, a ne da stupi na snagu, u roku od šest mjeseci. Dalje je primijećeno da nema odredbi koje propisuju da optužnica mora stupiti na snagu da bi se pritvor produžio. Suprotno tome, relevantno domaće zakonodavstvo omogućava vraćanje optužnice i zahtijevanje dopune istrage, i produžavanje pritvora (vidjeti gornje stavove 49 i 50). Vrhovni sud je zauzeo stav 2013. godine, prije nego što je pritvoren podnosilac predstavke, i pojasnio na osnovu kojih odredbi ZKP-a pritvor treba da bude produžen u slučajevima kada se vrati optužnica. Dodatno, sam podnosilac predstavke je tvrdio da vremenski rokovi za okončanje istrage nijesu bili obavezujući i da su se mogli produžavati.

80. Sud dalje primjećuje da nije sporno između strana da je optužnica podignuta u roku od šest mjeseci, odnosno da je ispoštovan ovaj zakonski rok. Dalje se primjećuje da kada je optužnica vraćena i naložena dopuna istrage, naložena je samo za krivično djelo kriminalnog udruživanja, ali ne i u odnosu na krivično djelo teško ubistvo putem podstrekavanja. U svakom slučaju, kao što su se i strane usaglasile, zakonski rokovi u ovom smislu nijesu obavezujući i mogu biti produžavani. Dalje je u ovom smislu primijećeno da su zakonski rokovi za istragu svaki put produžavani u skladu sa propisanim zakonskim postupkom na osnovu zahtjeva nadležnog državnog tužioca (vidjeti gornji stav 31). Sa izuzetkom gore navedenog perioda između 16. novembra i 15. decembra 2014. godine, pritvor podnosioca predstavke je tokom cijelog trajanja redovno ispitivan. Konačno, zakonsko ograničenje pritvora je tri godine nakon podizanja optužnice i prije donošenja prvostepene odluke (vidjeti, *a contrario*, *Korchuganova protiv Rusije*, br. 75039/01, stav 51, 8. jun 2006. godine). Za razliku od prethodne žalbe, ne postoje indikacije, bilo od strane podnosioca predstavke ili koji proističu iz spisa predmeta, da su domaći sudovi nedosljedno primjenjivali sudsku praksu.

81. U smislu gore navedenog, Sud smatra da je, u konkretnom predmetu, relevantno domaće zakonodavstvo i dovoljno precizno i predvidljivo u svojoj primjeni, i da produženje pritvora podnosioca predstavke duže od šest mjeseci nije bilo nezakonito. Na osnovu toga, ova žalba je očigledno neosnovana i mora biti odbačena u skladu sa članom 35 stavovi 3 (a) i 4 Konvencije.

2. Član 5 stav 3 Konvencije

82. Vlada je tvrdila da je Viši sud dao relevantne i dovoljne razloge za pritvor podnosioca predstavke. Konkretno, uzeo je u obzir osnovanu sumnju

da je počinio predmetno krivično djelo, njegove okolnosti, težinu i posljedice, način na koji je počinjeno, kao i načelo supsidijarnosti. Svi ovi razlozi su opravdavali pritvor, kako je to i Sud prihvatio u svojoj praksi. Vlada se pozvala na presudu *Letellier protiv Francuske*, 26. jun 1991. godine, Serija A br. 207, u ovom smislu. Sva ova rješenja su potvrđena po žalbi. Vlada je takođe tvrdila da dužina pritvora podnosioca predstavke nije bila prekomjerna u smislu svih okolnosti ovog složenog predmeta koji se odnosio na međunarodni organizovani kriminal.

83. Podnosilac predstavke je tvrdio da sudovi nijesu na odgovarajući način ispitali razloge za njegov pritvor koji je trajao duže od dvije godine, i da su razlozi za pritvor ostali identični tokom cijelog perioda u svim rješenjima. Sudovi su produžavali njegov pritvor na čisto apstraktan način, samo rezimirajući sadržaj optužnice, koja nikada nije stupila na pravnu snagu, i samo su uopšteno navodili da su uzeli u obzir načelo supsidijarnosti, bez davanja bilo kakvog obrazloženja u ovom smislu.

84. Sud primjećuje da su žalba podnosioca predstavke zbog navodnog nedovoljnog obrazloženja rješenja o produženju pritvora duže od dvije godine i implicitna žalba na dužinu trajanja pritvora, pokrenute u njegovoj drugoj ustavnoj žalbi koja je očigledno još u radu. Na osnovu toga, ove žalbe, kao prijevremene, moraju biti odbačene na osnovu člana 35 stavovi 1 i 4 Konvencije zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih lijekova.

3. Član 5 stav 4 Konvencije

85. Vlada je tvrdila da je Ustavni sud u suštini ispitao sve relevantne argumente. Konkretno, smatrao je da je odluka o pritvoru bila dobro obrazložena.

86. Podnosilac predstavke je potvrdio svoje žalbe (vidjeti gornji stav 61). Konkretno, Ustavni sud je samo rezimirao relevantna rješenja Višeg suda i Apelacionog suda, samo uopšteno primjećujući da nije našao da je bilo proizvoljnosti, bez davanja objašnjenja za bilo koju žalbu.

87. Sud ponavlja da je obim predmeta koji mu je upućen prilikom vršenja prava na pojedinačnu predstavku određen žalbom podnosioca predstavke. Žalba se sastoji od dva elementa: činjeničnih navoda i pravnih argumenata. Na osnovu *jura novit curia* principa, Sud nije obavezan zakonskim osnovima koje je naveo podnosilac predstavke na osnovu Konvencije i Protokola uz nju i ima ovlašćenja da odluči o karakterizaciji koju će na osnovu prava dati činjenicama žalbi ispitujući ih na osnovu članova ili odredbi Konvencije koje su različite od onih na koje se poziva podnosilac predstavke (vidjeti *Radomilja i drugi protiv Hrvatske* [VV], br. 37685/10 i 22768/12, stav 126, 20. mart 2018. godine). Nakon prijema izjašnjenja strana u vezi žalbe, Sud smatra da treba da bude ispitana na osnovu člana 5 stav 4 Konvencije (vidjeti *Idalov protiv Rusije* [VV], br. 5826/03, stav 161, 22. maj 2012. godine; *Nikolova protiv Bugarske* [VV], br. 31195/96, stav 61 *in fine*, ECHR 1999-II; i *Rasul Jafarov protiv*

Azerbejdžana, br. 69981/14, stav 141, 17. mart 2016. godine), koji glasi kako slijedi:

“4. Svako kome je uskraćena sloboda hapšenjem ili lišavanjem slobode ima pravo uložiti žalbu sudu kako bi sud, u kratkom roku, razmotrio zakonitost lišavanja slobode i ukoliko ono nije bilo zakonito naložio oslobađanje .”

88. Vraćajući se na konkretan predmet, Sud primjećuje da se u prvoj ustavnoj žalbi podnosilac predstavke žalio, *inter alia*, na neobrazložena rješenja za prvih osam mjeseci pritvora (vidjeti gornji stav 26), pri čemu se pred Sudom žalio na neobrazložena rješenja kojim je njegov pritvor produžavan duže od dvije godine. Kasnija žalba, kako je gore navedeno, je još uvijek u toku pred Ustavnim sudom i, kao takva je preuranjena na osnovu člana 35 stavovi 1 i 4 Konvencije.

89. Kada su u pitanju žalbe koje je pokrenuo podnosilac predstavke u svojoj prvoj ustavnoj žalbi, Sud primjećuje da je Ustavni sud, u svojoj odluci od 29. maja 2015. godine, eksplicitno i opsežno ispitao navode podnosioca predstavke koji su se odnosili na navodni nedostatak obrazloženja u rješenjima o produženju pritvora za prvih osam mjeseci i odbio ih. Takođe je ispitao njegove druge žalbe koje se odnose na činjenicu da optužnica nije stupila na pravnu snagu i da njegov pritvor nije redovno ispitivan, i smatrao ih neosnovanim (vidjeti gornji stav 27). Sud smatra da je time Ustavni sud eksplicitno odgovorio na žalbe podnosioca predstavke. Na osnovu toga, žalbe podnosioca predstavke su očigledno neosnovane i moraju biti odbačene u skladu sa članom 35 stavovi 3 (a) i 4 Konvencije.

III. PRIMJENA ČLANA 41 KONVENCIJE

90. Članom 41 Konvencije je predviđeno:

“Kada Sud utvrdi prekršaj Konvencije ili Protokola uz nju, a unutrašnje pravo Visoke strane ugovornice u pitanju omogućava samo djelimičnu odštetu, Sud će, ako je to potrebno, pružiti pravično zadovoljenje oštećenoj strani.”

A. Šteta

91. Podnosilac predstavke je tražio 100.000,00 eura na ime nematerijalne štete.

92. Vlada je osporila zahtjev podnosioca predstavke kao neosnovan i nerealan.

93. Sud smatra da, u okolnostima predmeta, utvrđivanje povrede predstavlja dovoljno pravično zadovoljenje za bilo koju nematerijalnu štetu koju je mogao pretrpjeti podnosilac predstavke (vidjeti, *mutatis mutandis*, *Gafà protiv Malte*, br. 54335/14, stav 80, 22. maj 2018. godine).

B. Troškovi i izdaci

94. Podnosilac predstavke je takođe tražio 6.388,53 eura za troškove i izdatke nastale pred Sudom.

95. Vlada je osporila zahtjev podnosioca predstavke kao nerazumno visok i bez dokaza da su oni stvarno nastali i opravdani.

96. Na osnovu prakse Suda, podnosilac predstavke ima pravo na nadoknadu troškova postupka samo ako dokaže da su ti troškovi stvarno i neophodno nastali i da su razumni u iznosu. U konkretnom predmetu razmatrajući dokumenta koja je imao na raspolaganju i na osnovu gore navedenih kriterijuma, Sud smatra razumnim da dodijeli iznos od 1.500,00 eura za troškove nastale u postupku pred Sudom.

C. Kamata

97. Sud smatra da je primjereno da kamatna stopa bude zasnovana na najnižoj kamatnoj stopi Evropske centralne banke uz dodatak od tri procentna poena.

SA OVIH RAZLOGA, SUD, JEDNOGLASNO,

1. *Utvrdjuje* da supruga podnosioca predstavke ima osnova da nastavi postupak pred Sudom u ime podnosioca predstavke;
2. *Proglašava* žalbe u vezi zakonitosti pritvora između 16. novembra i 15. decembra 2014. godine prihvatljivim a ostatak predstavke neprihvatljivim;
3. *Utvrdjuje* da je bilo povrede člana 5 stav 1 (c) Konvencije u vezi sa pritvorom podnosioca predstavke između 16. novembra i 15. decembra 2014. godine;
4. *Utvrdjuje* da utvrđivanje povrede predstavlja dovoljno pravično zadovoljenje za nematerijalnu štetu koju je pretrpio podnosilac predstavke;
5. *Utvrdjuje*
 - (a) da tužena država treba da plati podnosiocu predstavke 1.500,00 eura (hiljadu i pet stotina eura), uvećano za bilo koje poreze koji se mogu obračunati podnosiocu predstavke, na ime troškova i izdataka, u roku od tri mjeseca od dana kada ova presuda postane pravosnažna u skladu sa članom 44 stav 2 Kovencije;

(b) da će se od isteka gore navedena tri mjeseca do isplate, kamata obračunavati na gornje iznose po najnižoj kamatnoj stopi Evropske centralne banke tokom obračunskog perioda, uz dodatak od tri procentna poena;

6. *Odbacuje* ostatak žalbe podnosioca predstavke za pravičnim zadovoljenjem.

Sačinjeno na engleskom jeziku, u pisanoj formi, 5. marta 2019. godine, na osnovu Pravila 77 stavovi 2 i 3 Poslovnika Suda.

Hasan Bakirci
zamjenik registrara

Robert Spano
predsjednik